

RÅDET FOR DYREETIKK

Oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet i samråd med Fiskeri- og kystdepartementet

Ann Margaret Grøndahl (sekretær)
Veterinærinstituttet
Postboks 750 Sentrum
0106 Oslo
Tlf.: 90 89 00 63/23 21 64 72 Faks: 23 21 63 01
e-post: ann-margaret.grondahl@vetinst.no
Internett hjemmeside: <http://www.radetfordyreetikk.no>

Deres ref.:
DN: 2011/8483 ARE-FR-TST

Vår ref.: 7/2011

Oslo, 29. september 2011

Dyrevernalliansen
Brenneriveien 7
0180 Oslo

Direktoratet for naturforvaltning
Postboks 5672 Sluppen
7485 Trondheim

Dyreetisk vurdering av buejakt

Bakgrunn

Det vises til brev av 28. april 2011 hvor Dyrevernalliansen ber Rådet for dyreetikk om en dyreetisk vurdering av buejakt. Rådet behandlet saken i møte 24. mai 2011, og så da behov for å innhente mer informasjon. Representanter fra Norges Buejegerforbund ble derfor invitert til neste møte i Rådet (6. september 2011) for å gi informasjon. Rådet mottok 12. september nytt brev fra Dyrevernalliansen angående buejakt hvor de begrunner sitt syn på hvorfor de mener buejakt fortsatt bør være forbudt.

Litteratur om buejakt

Dyrevernalliansen oversendte sammen med henvendelsen søknaden (datert 3. februar 2011) inkludert en prosjektbeskrivelse fra Norges Buejegerforbund til Direktoratet for naturforvaltning (DN), en artikkelserie i Buejegeren ("Buejegerskolen"), en artikkel om buejakt i Storbritannia og et avisutklipp. Rådet har søkt i ulike databaser for å innhente vitenskapelig litteratur om temaet, men fant få relevante publikasjoner. Etter dette mottok Rådet DN's høringsbrev og -notat på revisjon av forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst hvor det tilslutt i høringsbrevet bes om innspill på jakt med pil og bue. I høringsbrevet fra DN uttrykker direktoratet en tydelig positiv holdning til buejakt. Per i dag er jakt med pil og bue forbudt, og det kreves en lovendring for å gjøre slik jakt tillatt. På møtet med Norges Buejegerforbund fikk Rådet overlevert en del informasjonsmaterieell om buejakt, deriblant resultater fra danske og svenske undersøkelser.

Prøveprosjektets formål og eiere

Norges Buejegerforbund har utarbeidet en beskrivelse av et prøveprosjekt hvor formålet er å klarlegge hvorvidt det er et potensial for å skape et bredere spekter av utmarksprodukter, og i hvilken grad jakt med pil og bue kan være en del av dette for å skape et marked og ikke minst

vitalisere eksisterende marked for jakt gjennom økt rekruttering av yngre jegere. Prosjektet innebærer en utprøving av jaktformer og geografiske områder, samt opplærings- og kvalifiseringsprosesser for buejegere. Norges Buejegerforbund skal være prosjekteier, og representanter fra NORSKOG, Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund og Norges jeger- og fiskerforbund skal sitte i styret. I tillegg foreslås det at én person skal delta som ekstern kontrollinstans. Søknaden om prøveordning for jakt med pil og bue på vilt i Norge er oversendt DN fra disse fem organisasjonene.

Buejakt – utstyr og effekt

I henhold til prosjektbeskrivelsen til Norges Buejegerforbund og informasjonen som framkom under møtet, har utstyret som brukes til buejakt vært gjennom en stor utvikling de siste 10-20 årene. Det hevdes at sikteutstyret er fullgodt med det som nyttes på kruttvåpen, avtrekkerutstyret fører til stabilt avtrekk med meget god presisjon, og pilen har en 30-40 mm kuttdiameter som fører til at dyret ved korrekt treffsted faller om i løpet av 5-15 sekunder. Det angis at presisjon og kraft er fullt på høyde med kruttvåpen. Det antas videre at smerten dyret opplever, fra det blir påskutt til det mister bevisstheten, er mindre ved buejakt enn ved jakt med kruttvåpen. En buejeger bruker betydelig flere timer per felt dyr enn jegeren med kruttvåpen, slik at rekreasjonseffekten per dyr blir høyere. Under møtet ble det informert om at dyrevelferdsmessige forhold ikke var tatt inn i beskrivelsen av prøveprosjektet fordi effektiviteten til pil og bue som jaktvåpen er godt kjent og til dels godt dokumentert (presisjon, skadeskytingsfrekvens, tid fra dyret blir påskutt til det dør).

Danske og svenske undersøkelser

Danske undersøkelser basert på innrapporteringer fra jegerne i perioden 1999-2007 viser at 92,5 % av totalt 989 dyr skutt med pil og bue enten dør eller gjenfinnes ved ettersøk og avlives. Dette er på samme nivå som ved riflejakt i Danmark, og høyere enn ved haglejakt. Andelen vellykkede ettersøkinger (skadeskutt dyr gjenfinnes og avlives) ved buejakt var i samme undersøkelse 51,2 %, mens den for haglejakt angis å være 37 % og for riflejakt 58 %. I Sverige har jakt med pil og bue på dyr i hegn vist at påskutte dyr faller om etter ca. 20 sekunder, og feilskyting forekom meget sjelden.

Påstander om dyrevelferdsmessige forhold ved buejakt

Det er angitt at smerten et dyr påføres fra det blir påskutt til det mister bevisstheten er mindre ved buejakt enn med kruttvåpen, og at førstnevnte jaktform er fullgod med kruttvåpen med hensyn til tiden som går fra dyret blir påskutt til det dør. Det er også angitt at skadeskytingsfrekvensen er liten, og at antall vellykkede ettersøkinger er høy ved buejakt. I følge Norges Buejegerforbund er derfor jakt med pil og bue mer skånsomt for dyret enn jakt med kruttvåpen.

Rådets vurdering

Etter Rådets syn er det av vesentlig betydning at dyras lidelser er lavest mulig når de skal avlives, uansett metode. Før jakt med pil og bue eventuelt kan tillates, mener Rådet at det må dokumenteres at jakt med pil og bue ikke fører til mer lidelser for dyra enn ved jakt med kruttvåpen. Vi har så langt ikke klart å finne fram til sikker dokumentasjon på dette. Undersøkelser fra USA er neppe sammenlignbare siden det der ikke er krav til bestått jegerprøve, og undersøkelsen fra Danmark har svakheter med lite tallmateriale og ved at dataene er basert på innrapportering fra jegerne selv. Tiden fra dyret er påskutt til det er bevisstløst/dør, som er av stor betydning for å vurdere dyrevelferden, er ikke omtalt i den danske undersøkelsen, mens i den svenske undersøkelsen oppgis det at immobilisering inntraff under 20 sekunder i de aller fleste tilfellene. Den svenske undersøkelsen omfattet kun 30 dyr.

Etter Rådets syn bør pil og bue sidestilles med kruttvåpen med hensyn på krav om våpentillatelse.

Rådet er forundret over at Direktoratet for naturforvaltning i høringsnotatet så tydelig uttrykker positiv holdning til buejakt.

Rådets anbefaling

Etter Rådets syn bør mål, organisering og gjennomføring av prøveprosjektet endres slik at det kan framskaffe sikker dokumentasjon på skadeskytingsfrekvensen, samt tid fra treff til bevisstløshet. Dette innebærer at eksterne og uavhengige aktører bør være sentrale i prosjektet. Å vurdere et dyrs smerteopplevelse fra det blir påskutt til det dør anser vi å være vanskelig, men trolig kan atferdsobservasjoner kunne gi nyttig informasjon om dette. Det vil være av avgjørende betydning å få klarlagt om buejakt ivaretar dyras velferd på minst like god måte som jakt med kruttvåpen. Danske og svenske undersøkelser tyder på at så kan være tilfelle, men ytterligere undersøkelser som omfatter skadeskytingsfrekvens, tid til bevissthetstap og smerte/stressrespons hos dyret er nødvendig før dette kan sies med sikkerhet.

Etter Rådets syn er det helt avgjørende at hensynet til dyra ivaretas. Alle andre hensyn er underordnet dette.

Med hilsen

Gudbrand Bakken
Leder

Ann Margaret Grøndahl
sekretær

Kopi:

Norges Buejegerforbund
C/O Jan Sivert Hauglid
Bølerlia 10
0691 Oslo